

Et letak over ytterdøra gir ly for regnet og beskytter døra. Dette letaket har utskjæringer og pyntelister som passer til stilen på huset, men du kan selvsagt lage et enklere utformet letak hvis det passer bedre til huset ditt.

Lag et lite tak – og beskytt

ytterdøra

FØR

ETTER

Det er naturlig med et letak over døra som før nesten var helt ubeskyttet. Det er både praktisk og pent.

Er ytterdøra på huset ditt ubeskyttet slik som her, er det naturlig å bygge et letak. Det er ikke bare praktisk – det pynter også opp huset.

Dette letaket består av to knekter som monteres på veggen. Knektene skal bære taket som er laget av bord festet til to taksperrer. Taket kles med takpapp. Det får dessuten stussbord (frontbord/forkantbord), vindskier og en beskyttende aluminiumsprofil ved overgangen mellom takpappen og vindskiene slik at det ikke trenger fuktighet inn under takpappen.

Størrelsen på letaket er bestemt av bredden på døra og størrelsen på trappeposet. Helningen på taket gir seg – i vårt tilfelle – av seg selv. Det er nemlig ikke mye plass opp til utstikket på hovedtaket. Det betyr dessuten at letaket må lages ferdig på bakken før det settes permanent på plass over døra.

Når du planlegger prosjekter, tenk på at takstørrelsen skal passe slik at festingen i veggen kan skje i stendere og andre konstruksjoner – ikke bare i panelet.

Mål opp og sag til ... ►

Slik lager du knektene

Du bør starte med å lage to knekter eller galger som skal bære takkonstruksjonen. En knekt består av tre deler – en loddrett og en vannrett del som skal sammenføyes i en 90-graders vinkel. Og en skrå avstiver mellom de to, som støtter konstruksjonen.

Avstiverne må ikke være for korte, for da blir konstruksjonen for svak. Men heller ikke for lange, for da blir ikke knektene like elegante se på.

Du kan dekorere knektene med pyntelister og utfresinger hvis det passer til huset ditt. Lag dem i så fall før du monterer knektene sammen. Pyntelister finnes i mange varianter og kan kjøpes ferdige i byggvaremarkedene.

Når vi skjærer til treet, bruker vi både kapp-/gjærsag og et bord til håndoverfreseren. Men du greier deg også med ei vanlig håndsag og en håndoverfreser.

Mål opp til letaket. Størrelsen på døra og trappa bestemmer hvor stort letaket skal være. Her er døra 100 cm bred, og trappeposet 80 cm dyp. Letaket skal være litt større begge steder (se tegningen).

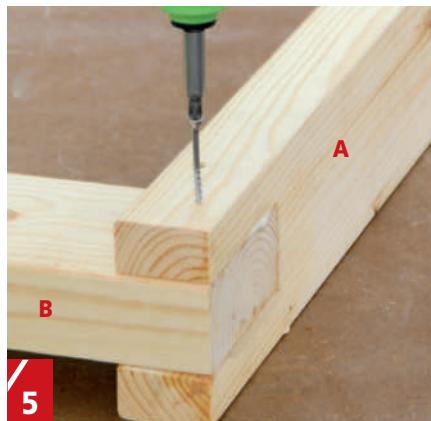
Den vannrette enden av knekten får en profil.

Sag til fire lengder (48 x 98 mm) – her 90 cm lange (A) og (B). De skal monteres to og to slik at du skal sage et hakk i midten av de to som skal sitte på veggen (A), og som overliggeren (B) skal hvile på.

4 Montér delene (A) og (B) med PU-lim, det er sterkt og utfyller ujevnheter. Delene må ikke være for trange når de monteres – da risikerer du at det sprekker ved hakket. Legg lim på den ene flata, og montér delene.

Bor opp, og skru 4 rustfrie skruer i sammenføyningen når delene er i vinkel. To skruer fra hver side. La limet få tørke en stund. Montér den andre knekten på samme måte.

Bor opp til de franske skruene som den loddrette delen (A) skal festes i veggen med. Lag et hull ca. 20 cm ovenfra og et ca. 17 cm nedenfra med et 12 mm trebor.

Fres kantene på avstiverne (C). Bruk for eksempel et fresestål med hulkilprofil. Det gjør avstiveren mindre dominerende. Markér hvor lang utfresingen skal være. En håndoverfreser klarer også jobben.

Fest eventuelle pyntelister til avstiveren (C) med lim og spiker. Fyll småhull og sprekker med sparkelmasse når knektene er montert. Glatt det ut med en finger dyppet i oppvaskmiddel. Fjern det overflødige med en våt svamp.

Bor opp til avstiveren bak på delen som skal sitte på veggen. Bor i sammenføyningen skratt bakfra. Lim og skru fast avstiveren med to 6 x 90 mm skruer. Til den øverste sammenføyningen skal du bruke lim og en 6 x 120 mm skrue.

Slik lager du sperrene

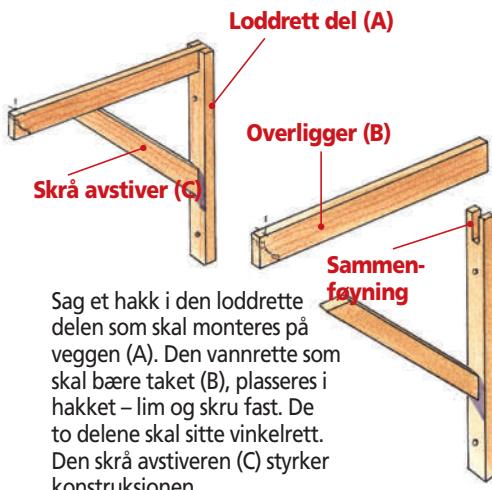
3

Sag de to delene som skal sitte på veggen (A), i 45 grader nede – det ser penest ut på veggen. Bredsiden skal her være mot veggen, mens overliggeren (B), som skal bære taksperrene (D), skal stå på høykant.

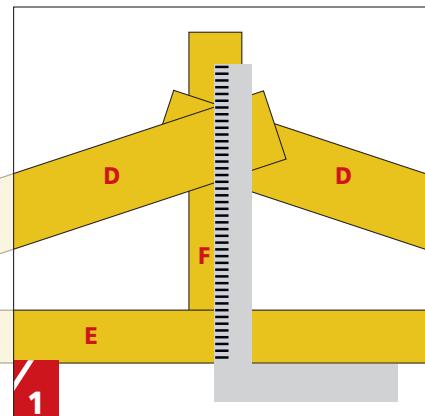
7

Skråavstiveren (C) skal sages i 45 grader i den ene enden. Hold avstiveren opp mot knekten, og markér lengdemålet. Nå kan du sage den til i den andre enden også. Her er avstiveren 82 cm lang.

Nå skal du måle opp til taket. Først måler du opp hvor høyt taket skal gå. Du skal måle fra det punktet over døra der den underste kanten av taksperrene skal være til det høyeste punktet på taket. Avstanden her er 34 cm. Mer er det ikke plass til, men det er nok til å få en brukbar helning på taket.

Derefter måler du opp til bredden på taket. Hold den ene knekten opp mot veggen der den skal sitte, og mål ut til midten av døra. Målet herfra til den ytterste kanten av knekten, skal du gange med to. Da har du bredden på den vannrette delen av taksperra, sperrefoten som skal hvile oppå knektene. Bredden på sperrefotene bestemmer helningen på taksperrene.

Mål opp taksperrene. Legg de tre delene oppå hverandre med et stykke i midten vinkelrett på sperrefoten (145 cm). Plassér en vinkel midt på sperrefoten, avsett høyden (her 34 cm), og strek opp på sperrene.

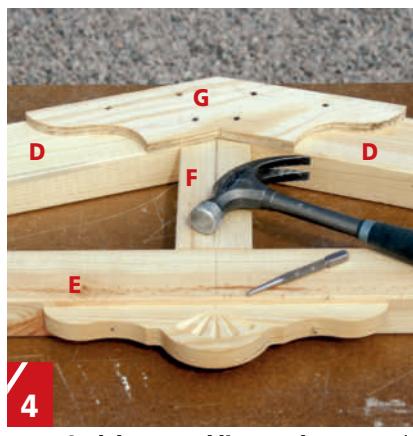
2

Sag til taksperrer (D) og sperrefottene (E). Bruk gjerne ei sirkelsag med føringsskinne når du skal sage til sperrefoten. Sag eventuelt til ei prøve av noe kapp først, slik at du får sjekket om vinkelen er riktig.

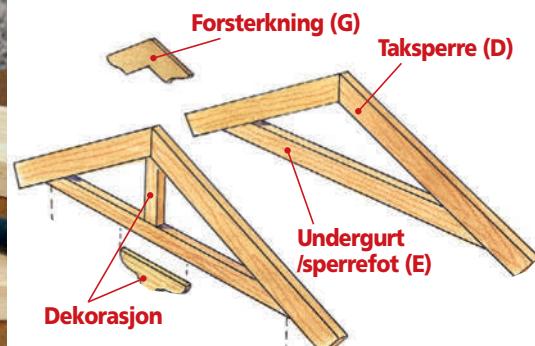
3

Forsterk sammenføyningen oppe med ei plate skåret ut i kryssfinér (G) som du limer og skrur (4 x 50 mm) fast oppå sammenføyningen. Du kan også bruke et spikerbeslag, men det er ikke så pent.

4

Montér delene med lim og skruer, og du får en sterk konstruksjon. Bruk 6 x 120 mm skruer til den loddrette støtta i midten. Den er ikke nødvendig, men pynter opp. Plassér eventuelt en ekstra dekorasjon nede.

De to taksperrene (D) sages i vinkel når du har bestemt helningen på taket. Her bestemmes den av bredden på sperrefoten (E). Forsterk sammenføyningen med ei kryssfinérplate (G).

Legg på takpapp ... ➤

Slik lager du taket

Før du setter letaket endelig opp, kan du gjøre en prøvemontering der du borer ut til både knektene og taksperrene som skal sitte på veggens. Da er du sikker på at borehullene i veggens passer når du løfter den ferdige konstruksjonen på plass. Letaket skal nemlig males – og det er en fordel å gjøre det før det monteres på veggene.

Når delene er malt, monteres knekter og taksperrer igjen på veggene, og de nederste bordene skrus fast til sperrene. Da kan du være sikker på at sperrene sitter der de skal. For her kan taket nemlig ikke lages ferdig mens det sitter på veggene – det er rett og slett ikke plass nok. Letaket må derfor tas ned enda en gang og gjøres ferdig på bakken. Derfor må du sikre deg mot forsikringer i konstruksjonen som kan gi problemer når det ferdige letaket skal opp.

1 Fest knekter og taksperrer med franske skruer. Skruene skal ha skikkelig feste i veggene. Er det en murvegg, skal du alltid sette murplugger i hullene.

2 Mal delene før du setter dem opp. Bruk eventuelt kvistlakk til kvistene slik at de ikke kan ses gjennom malinga. Bruk grunning, og mal så med heldekkende treimpregnering. Når alle delene er tørre, setter du opp letaket.

3 Panelbordene (H) monteres med not og fjær og skrus fast med skruer med selvforsenkende hoder. Da er det lettere å legge på takpapp. Det nederste bordet stikker litt ut slik at det dekker stussbordet (M).

4 Begge taksperrene festes til knektene med vinkelbeslag, 35 x 50 x 50, fire i alt. De bakerste taksperrene skal dessuten skrus Wfast i veggene med franske skruer.

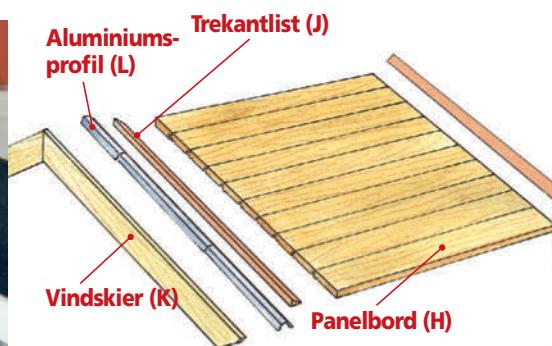
5 Ta ned hele konstruksjonen når du skal montere resten av panelbordene, trekantlister og takpapp. Trekantlistene (J) leder vekk vannet slik at det ikke kommer ned bak vindskiene og inn under takpappen.

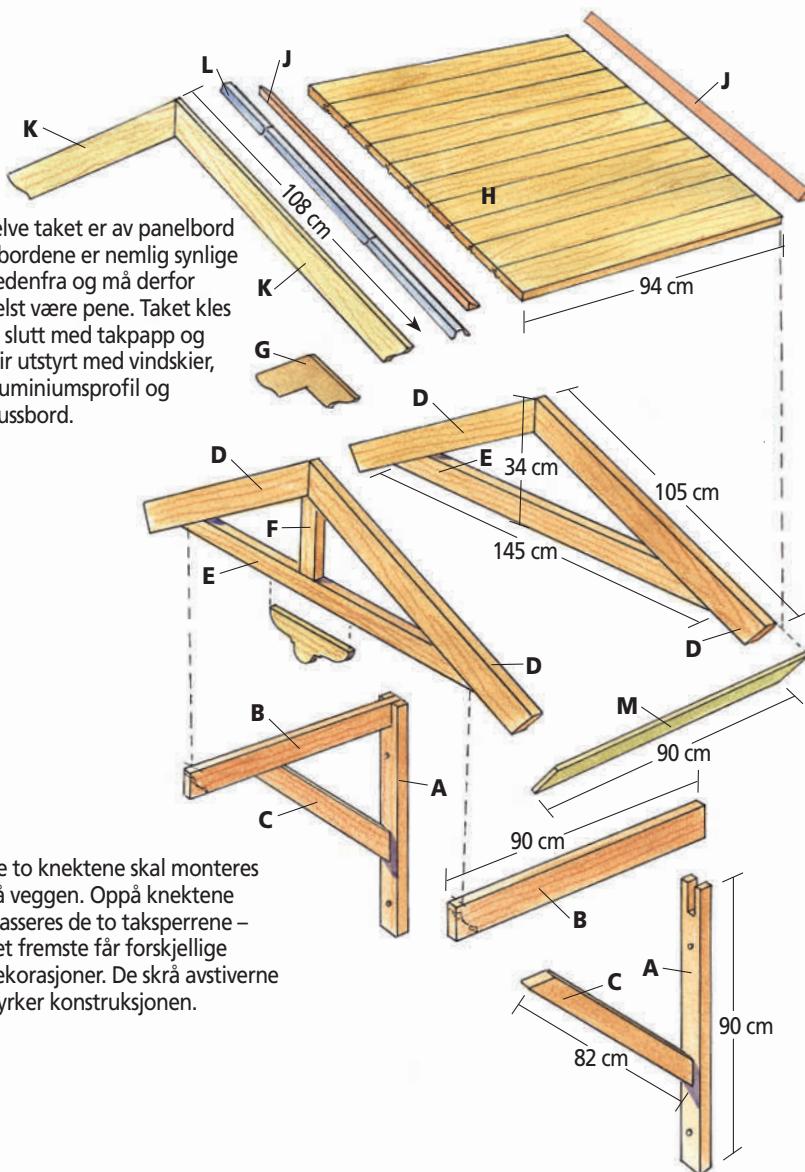
6 Takpappen skjæres til i lengden. Den er selvklebende i kantene. Begynn nedenfra, og fest den første banen med spiker langs den øverste kanten. Pass på at takpappbanene overlapper hverandre slik at vannet renner av.

7 Skru fast vindskeiene (K) på taket. Bruk en smygvinkel når de skal sages til. Bord på 19 x 98 mm gir her harmoniske vindskeier. Montér et aluminiumsprofil (L) på vindska slik at det ikke kan trenge vann inn under takpappen.

Panelbordene (H) monteres med not og fjær og skrus fast til sperrene. Montér ei trekantlist (J) i begge ender av taket, og ei vindske (K) fremst med et aluminiumsprofil (L) på toppen. Lag en ekstra inndeckning av taket ved veggene, for eksempel med et aluminiumsprofil dersom letaket ikke sitter beskyttet under et utstikk som her.

Selve taket er av panelbord – bordene er nemlig synlige nedenfra og må derfor helst være pene. Taket kles til slutt med takpapp og blir utstyrt med vindskier, aluminiumsprofil og stussbord.

De to knektene skal monteres på veggen. Oppå knektene plasseres de to taksperrene – det fremste får forskjellige dekorasjoner. De skrå avstiverne styrker konstruksjonen.

DETTE HAR VI BRUKT

MATERIALER

Til 2 knekter:

- 2 justert konstruksjonsvirke 48 x 98 mm (**A**) 90 cm, til den loddrette delen
- 2 justert konstruksjonsvirke 48 x 98 mm (**B**) 90 cm, til overligger
- 2 justert konstruksjonsvirke 48 x 73 mm (**C**) 82 cm, til skrå avstivere
- Skruer, 6 x 120 mm, 2 stk. til å feste avstiverne opp
- Skruer, 6 x 90 mm, 4 stk. til å feste avstiverne nede
- Trelim til utebruk
- Pyntelister, 8 x 27 mm, og dykkertspiker

Til 2 taksperrer:

- 4 justert konstruksjonsvirke 48 x 98 mm (**D**) 105 cm, til sperrene
- 2 justert konstruksjonsvirke 48 x 98 mm (**E**) 145 cm, til sperrefoten
- 1 midtstykke (**F**), 45 x 70 mm
- 1 kryssfinérplate (**G**) til sammenføyningen
- Pyntelister

Dessuten:

- Panelbord (**H**), 21 x 120 mm, 94 cm
- Trekantlister (**J**), 30 x 30 mm, ca. 4,5 m
- 2 vindskier (**K**) á 19 x 98 mm, 108 cm
- Aluminiumsprofil (**L**),
- 2 stussbord (**M**) á 19 x 123 mm, 90 cm
- Skruer, 4 x 50 mm til utebruk
- 1 rull takpapp og 1 pakke pappspiker
- 6 franske skruer á 160 mm med skiver
- 4 vinkeljern á 35 x 50 x 50 mm

VERKTØY

- Kapp-/gjærsag • Sirkelsag m. føringsskinne
- Overfres • Drill • Pipenøkkelsett
- Vater • Dor • Hammer • Kniv

Pris (før maling): Cirka 1200 kroner

Til slutt maler vi skruhoder og vinkelbeslag hvite som resten. Letakten er ferdig og pryder ytterdøra.

Takpappen går inn under ei aluminiumslist på vindskia slik at det ikke trenger inn vann.